De fiscalist van de sterren

meulenhoff.nl

BART MOS PAULIEN SEWUSTER LENNART ZANDBERGEN

DE FISCALIST VAN DE STERREN

De internationale jacht op de roemruchte
belastingadviseur uit 't Gooi

MEULENHOFF

ISBN 978-90-896-8413-4
ISBN 978-94-023-2816-5 (e-book)
ISBN 978-90-492-1063-2 (audio)
NUR 320

Omslagontwerp: © Pankra
Auteursfoto's: © Keke Keukelaar
Zetwerk: Mat-Zet bv

© 2026 Bart Mos, Paulien Sewuster, Lennart Zandbergen en Meulenhoff Boekerij bv, Amsterdam

De uitgever heeft ernaar gestreefd alle rechten van derden te regelen volgens de wettelijke bepalingen. Degenen die desondanks menen zekere rechten te kunnen doen gelden, kunnen contact opnemen met Meulenhoff Boekerij bv, Amsterdam.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd bestand, of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Tekst- en datamining van (delen van) deze uitgave is uitdrukkelijk niet toegestaan.

All rights are reserved, including those for text and data mining, AI training and similar technologies.

Voorwoord

'*All rise!*'

Het is 2 oktober 2023. In de rechtbank van White Plains, New York, komt een grijzende man overeind. Zijn naam: Frank Butselaar, vierenzestig jaar oud. Frank draagt een designerbril in vrijwel dezelfde kleur oranje als zijn gevangenisoverall. Een dag eerder is hij van Rome naar New York overgebracht. Na vijf maanden in een Italiaanse cel en vier maanden onder huisarrest, hangt hem een langdurig verblijf in de gevangenis in Valhalla boven het hoofd, een gevangenis op een uurtje rijden van New York. Daar had Frank in de jaren ervoor regelmatig afspraken met Nederlandse beroemdheden die hij als fiscaal adviseur als klant had, zoals de dj's Afrojack en Tiësto en fotomodellen die op de covers van de grootste modebladen prijkten.

Van dat jetsetleven is nu niets meer over. Geld voor zijn advocaten heeft Frank niet meer en de kans om snel vrij te komen is miniem. 'Butselaar dacht dat hij boven de wet stond,' schreef de Amerikaanse aanklager toen hij in Italië was aangehouden. Ze zagen hem als het brein achter een internationale frauduleuze constructie die miljoenen dollars aan inkomen van zijn prestigieuze cliënten verborg voor de belastingautoriteiten.

Op het verzoek van de griffier is iedereen in de zaal opgestaan. Voor in de rechtszaal gaat een deur open. Dan komt ook de rechter binnen. Nadat ze is gaan zitten en zich ervan heeft vergewist dat alle aanklagers en advocaten aanwezig zijn, richt ze zich tot de verdachte. 'De zitting van vandaag is geen inhoudelijke behandeling,' vertelt ze. 'Ik ga u vertellen wat uw rechten zijn, en of u op borgtocht vrijgelaten kunt worden. U heeft het recht om te zwijgen.'

Dan moet de man in het oranje zijn rechterhand in de lucht steken om te zweren dat hij de waarheid zal spreken.

'Hoe oud bent u?' wil de rechter van hem weten.

'Vierenzestig,' antwoordt hij met een zachte stem.

'Heeft u moeite met het lezen…'

'Nee.'

'… schrijven, spreken of begrijpen van de Engelse taal?'

'Nee, ik denk het niet.'

Er volgt een lange reeks vragen over de geestesgesteldheid van de verdachte: heeft hij drugs gebruikt, gedronken of zijn er medische problemen? Dan komt de rechter tot de kern.

'De tenlastelegging betreft één aanklacht wegens het samenzweren bij fraude jegens de Verenigde Staten, en vijf

aanklachten voor medeplichtigheid aan en hulp bij het opstellen van een foutieve en frauduleuze Amerikaanse belastingaangifte. Meneer Butselaar, bent u bereid om u op dit moment uit te spreken over de aanklacht?'

'Ja.'

'En wat is uw reactie op de aanklacht?'

'Niet schuldig.'

Dit verhaal begon voor ons in 2018, met een persbericht van het Openbaar Ministerie. De fiscale opsporingsdienst FIOD had panden doorzocht in een onderzoek naar 'frauduleuze buitenlandconstructies', opgezet door een niet nader genoemde fiscaal adviseur die werk deed voor cliënten in de media- en entertainmentwereld. Het ging om Butselaar, zo bleek al snel. De belastingadviseur werd door zijn werk voor beroemdheden aangeduid als 'fiscalist van de sterren'. Franks adviezen brachten hem, en zijn cliënten, in het vizier van justitie in Nederland en de vs.

Wij – Bart Mos, Paulien Sewuster en Lennart Zandbergen, alle drie journalisten van *Het Financieele Dagblad* – deden onderzoek naar Franks fascinerende verhaal. Bart volgde de juridische verwikkelingen al sinds 2018, toen er een persbericht van het OM over een inval bij Frank thuis op zijn toenmalige bureau bij *De Telegraaf* belandde. In 2023, inmiddels werkzaam bij het *FD*, kreeg Bart lucht van Franks arrestatie in Italië en vloog hij erheen voor een lang interview. Paulien las het interview en besloot dat het verhaal van de fiscalist een perfect onderwerp was voor een onderzoekspodcast.

Lennart bezocht daarop vanuit zijn standplaats New York de rechtszaal, waar hij enkele meters achter Frank gezeten verslag deed van het Amerikaanse proces tegen hem.

Al deze verslaggeving smaakte naar meer. We wilden te weten komen hoe een redelijk onbekende belastingadviseur uitgroeide tot vertrouweling van enkele van de rijkste en succesvolste artiesten van Nederland en we wilden achterhalen hoe hij in het vizier kwam van zowel het Nederlandse Openbaar Ministerie als het Amerikaanse Department of Justice. Het leidde tot een leerzame inkijk in de jetsetwereld, waarin internationaal opererende dj's, fotomodellen en televisiepersoonlijkheden worstelen met complexe fiscale regels en hun belastingrekening zo laag mogelijk willen houden.

Ons onderzoek bracht ons van de Hakkasan-nachtclub in Las Vegas tot villawijken in het Gooi en van kantoren op de Zuidas tot rechtbanken in Amsterdam, Rotterdam en New York. We spraken tientallen mensen uit Butselaars directe omgeving: familieleden, oud-studiegenoten, zakenpartners, collega-fiscalisten, zijn beroemdste cliënten, hun advocaten, officieren van justitie en uiteindelijk ook Frank Butselaar zelf. We bestudeerden honderden processtukken, vonnissen en verslagen van rechtszittingen, schreven krantenartikelen, maakten een podcastserie, en nu is er dit boek waarin we het verhaal van de 'fiscalist van de sterren' in kaart brengen.

Het verhaal over de zaak-Butselaar gaf zich niet eenvoudig prijs. De wereld van belastingadvies speelt zich nou eenmaal veelal af achter gesloten deuren en de meeste betrokkenen hebben weinig belang bij openheid van zaken.

Bovendien zijn fiscale dossiers vaak taai en technisch. Toch moet dit verhaal verteld worden. De zaak-Butselaar raakt immers aan de fiscale en juridische fundamenten van onze rechtsstaat. Hoe zitten nationale en internationale regels en wetten precies in elkaar en waarom? Waar begint en eindigt het schemergebied wanneer deze wetten elkaar lijken tegen te spreken en er mazen lijken te ontstaan? Wie draagt de verantwoordelijkheid als het fout gaat? En wat gebeurt er als een zaak internationaal aan het licht komt? Hoeveel macht hebben aanklagers en welke rechten hebben de verdachten? Wanneer is er juridisch, financieel en moreel sprake van genoegdoening?

In *De fiscalist van de sterren* vertellen we het waargebeurde verhaal van de opkomst en ondergang van Frank Butselaar en degenen die hier direct of indirect, bewust of onbewust, bij betrokken waren. Bij het schrijven hebben wij telkens de balans gezocht tussen een levendige reconstructie en het uitdiepen van de fiscale en juridische spelregels die achter dit verhaal schuilgaan. Alle citaten in dit boek zijn ontleend aan interviews of rechtbankverslagen, mails en andere documenten die door ons zijn ingezien.

Ons doel is niet een waardeoordeel te vellen over Frank Butselaar, over het gebruik van internationale fiscale structuren door beroemdheden of over de mensen die de juridische houdbaarheid van die structuren moeten bewaken. Het oordeel is uiteindelijk aan de lezer, zoals in de Amerikaanse rechtbank het oordeel aan de jury is.

1

Het is begin jaren negentig als een van Frank Butselaars collega's bij de Utrechtse vestiging van accountantsfirma Coopers & Lybrand hem wijst op een markant figuur die regelmatig in de kantoorgang voorbijloopt. De man ziet er tussen alle keurige accountants en belastingadviseurs enigszins zonderling uit en is gekleed in een versleten colbertje waar nauwelijks nog knopen aan vastzitten. Frank wil weten wat dat mannetje toch steeds komt doen. Vol ongeloof hoort hij zijn collega daarop grinnikend vertellen dat het de boekhouder is van zowel de bekende presentatrice Linda de Mol als van de meidenband Dolly Dots. Franks interesse is meteen gewekt. Hij heeft een zwak voor glitter en glamour.

De eerstvolgende keer dat hij de man in de gang voorbij ziet komen, snelt Frank achter hem aan en trekt hem

aan zijn jasje. Hij wil Linda de Mol graag spreken, legt hij uit, aangezien hij bij Coopers inmiddels de nodige ervaring heeft opgedaan met advisering aan klanten uit de entertainmentwereld. Hij kan mevrouw De Mol waarschijnlijk goed helpen met haar belastingzaken.

Tijdens het gesprek dat volgt, kijkt de man de jeugdige belastingadviseur vorsend aan. Na enkele minuten haalt hij een papiertje uit zijn binnenzak, schrijft er iets op en overhandigt het aan de fiscalist. 'Dit is haar nummer. Stuurt u mevrouw De Mol maar een fax.'

De enthousiaste fiscalist op de gang is dan begin dertig. Frank is opgegroeid in een redelijk welvarend gezin in Bennebroek, dicht bij de Noord-Hollandse duinen. Zijn vader werkt in een commerciële functie voor een toonaangevende drukkerij, zijn moeder is inkoopster voor een modebedrijf. Terwijl de meeste buren in de Vogelbuurt van Bennebroek hun kinderen in afdankertjes steken, haalt zij tegen inkoopprijzen de laatste mode voor haar zoon en dochter in huis. Op school wordt Frank daarom geregeld met een jaloerse blik bekeken.

Na zijn middelbareschooltijd, waarin Frank fanatiek hockeyt, kiest Frank voor een studie fiscaal recht aan de Universiteit Leiden. Die studiekeuze komt niet uit hemzelf. Eigenlijk droomt hij al jaren van een plek aan de Hotelschool in Den Haag. De wereld van gastvrijheid, etiquette en luxe past bij hem, denkt de tiener. Maar zijn docent economie vindt de Hotelschool geen passende vervolgopleiding, en stuurt hem naar de rechtenfaculteit.

En zo begint Frank in 1978 als eerstejaarsstudent rechten in Leiden. Hij wordt er direct lid van Minerva, het Leidse studentencorps. Met zijn dandyachtige kledingstijl, te danken aan het werk van zijn moeder, vindt Frank bij Minerva makkelijk zijn plek. Al in zijn eerste studiejaar trekt hij met drie corpsgenoten in een studentenhuis aan het Galgewater, een krakkemikkig grachtenpand, midden in de stad.

Het studentenleven bevalt Frank uitstekend. De borrels, diners en de feesten van het corps die tot diep in de nacht doorgaan: hij is er altijd bij en doet overal aan mee. Frank sluit op de sociëteit vriendschappen voor het leven, vooral met enkele leden uit zijn jaarclub Bacchaliter. Maar studeren is een heel ander verhaal. De collegezalen ziet hij zelden van binnen en zijn studieboeken liggen meestal dichtgeslagen op zijn bureau.

Twee keer achtereen zakt hij voor zijn propedeuse, tot grote ergernis van zijn vader. Vanwege de moeizame Leidse studie, waar de sociëteit wel erg veel afleiding biedt, stapt hij voor een jaar over naar de Universiteit van Amsterdam. In de hoofdstad is het onderwijs praktischer, krijgen studenten meer begeleiding en ligt het slagingspercentage hoger. Daar lukt het hem uiteindelijk om zijn propedeuse te behalen. Hij keert opgelucht terug naar Leiden.

Hoewel het studeren hem niet makkelijk afgaat, weet Frank wel hoe hij zijn cijfers op kan krikken. Hij sluit opvallend vaak aan bij de meest succesvolle studenten van de faculteit, zo valt studiegenoten op, en liefst ook bij mensen van goede komaf. Volgens studiegenoten blijkt dat vooral bij gezamenlijke opdrachten van werkgroepen. Daardoor raakt hij op de universiteit bekend als een meelifter, die het

denkwerk liefst aan anderen overlaat, maar wel van de hoge cijfers profiteert.

In zijn laatste studiejaar vindt Frank een plek als werkstudent bij Van Dien & Co in Amsterdam, een kleinschalig accountantskantoor. Als hij zijn studie eindelijk heeft afgerond, in 1986, besluit hij er te blijven. In die jaren volgen de fusies in de accountancy elkaar in razend tempo op. Uiteindelijk belandt hij in Utrecht, bij het op dat moment nieuwe Coopers & Lybrand, een voorloper van accountantsreus PricewaterhouseCoopers (PwC).

In de beginjaren zit Frank vooral aan tafel bij Coopers-klanten uit het midden- en kleinbedrijf, maar later volgen er ook dossiers van grotere ondernemingen. Zo werkt hij samen met een ervaren partner mee aan de totstandkoming van supermarktketen Plus, en adviseert hij de beursgenoteerde geneesmiddelengroothandel OPG (het huidige Mediq). Tijdens lunchpauzes spreekt hij regelmatig af met Charles de Monchy, zijn jaargenoot uit Leiden die bij IT-dienstverlener Capgemini is gaan werken, iets verderop in Utrecht.

Begin jaren negentig overlegt de jonge fiscalist Frank af en toe met collega's van Gelfand, Rennert & Feldman, een Amerikaans accountantskantoor dat veel beroemde klanten uit de entertainmentindustrie in de VS bijstaat. Coopers & Lybrand heeft warme banden met dit kantoor, aangezien de oprichters van Gelfand afkomstig zijn van Coopers. Mede daarom zoeken de Amerikaanse accountants zo nu en dan contact met Frank in Utrecht, vooral als er een kwestie speelt met een Nederlands haakje.